

3. Про затвердження Загальних правил поведінки державного службовця. Наказ Головердержслужби від 04 сер. 2010 р. № 214. Офіц. вісн. України. 2010. 3 груд. № 90.

4. Про державну службу: Закон України від 16 груд. 1993 р. № 3723-XII у редакції від 23.07.2020. URL: <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення: 28.12.2020).

5. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07 чер. 2001 р. № 2493-III: редакція від 23.07.2020. URL: <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення: 28.12.2020).

6. Звіт ЄС про корупцію. Брюсель. 2014. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_14_86 (дата звернення: 28.12.2020)

7. Henderson J., Cave S., Petrie M. National Integrity System: Country Study Report. New Zealand. URL: <https://www.otago.ac.nz/wellington/departments/publichealth/publications/index.html> (дата звернення: 28.12.2020).

УДК 343.26(043.2)

Ющик О.І., к.ю.н.,
Лабик А.Р., здобувач вищої освіти,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна

НАПРАВЛЕННЯ ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ПРОГРАМИ ДЛЯ КРИВДНИКІВ АБО ПРОБАЦІЙНОЇ ПРОГРАМИ ОСІБ, ЯКІ ВЧИНILI ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО

Кримінальний кодекс України був доповнений статтею 126-1, що запровадила кримінальну відповідальність за домашнє насильство, розділом XIII під назвою «Обмежувальні заходи», єдина стаття якого повністю присвячена зобов'язанням, які можуть бути покладені на кривдника у разі призначення покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, звільненням від кримінальної відповідальності або покарання.

Відповідно до частини першої статті 91-1 Кримінального кодексу України суд може застосувати до особи, яка вчинила домашнє насильство, один або кілька обмежувальних заходів та покласти на неї такі обов'язки:

1) заборона перебувати в місці спільного проживання з особою, яка постраждала від домашнього насильства;

2) обмеження спілкування з дитиною у разі, якщо домашнє насильство вчинено стосовно дитини або у її присутності;

3) заборона наблизитися на визначену відстань до місця, де особа, яка постраждала від домашнього насильства, може постійно чи тимчасово проживати, тимчасово чи систематично перебувати у зв'язку з роботою, навчанням, лікуванням чи з інших причин;

4) заборона листування, телефонних переговорів з особою, яка

постраждала від домашнього насильства, інших контактів через засоби зв'язку чи електронних комунікацій особисто або через третіх осіб;

5) направлення для проходження програми для кривдників або пробаційної програми [1].

Необхідно звернути увагу на такому обмежувальному заході, як направлення для проходження програми для кривдників або пробаційної програми. Строк його застосування становить від трьох до дванадцяти місяців. Відповідно до пункту 10 частини 1 статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» програма для кривдника – комплекс заходів, що формується на основі результатів оцінки ризиків та спрямований на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової, неагресивної психологічної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до своїх вчинків та їх наслідків, у тому числі до виховання дітей, на викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків [2]. Даний захід є спеціальним та запроваджений саме з метою протидії домашньому насильству шляхом перевиховання особи, яка його вчинила, зміну її ставлення до цього явища. Організація та контроль за його виконанням покладається на місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, а безпосередню його реалізацію забезпечують спеціально підготовлені фахівці.

Наказом Міністерства соціальної політики України від 1 жовтня 2018 року № 1434 була затверджена Типова програма для кривдників, яка містить рекомендований комплекс заходів, спрямованих на корекцію поведінки осіб, котрі вчинили домашнє насильство. Вона передбачає здійснення діагностики причин насильства в сім'ї, індивідуальну та групову роботу з кривдниками, результатом якої повинен стати повний контроль ними власної поведінки, здатність стримувати агресію та задовольняти свої потреби ненасильницькими шляхами, будувати відносини з іншими людьми на основі взаємоповаги та взаєморозуміння тощо [4].

Що стосується пробаційної програми, її визначення міститься у Законі України «Про пробацію». Згідно з пунктом 7 частини 1 статті 2 цього Закону пробаційна програма – програма, що призначається за рішенням суду особі, звільненій від відбування покарання з випробуванням, та передбачає комплекс заходів, спрямованих на корекцію соціальної поведінки або її окремих проявів, формування соціально сприятливих змін особистості, які можливо об'єктивно перевірити [3]. Очевидно, що даний захід не є спеціальним та застосовуються не лише у випадку вчинення особою кримінального правопорушення, пов'язаного з домашнім насильством. При цьому особливою умовою його застосування є саме звільнення засудженого від відбування покарання. Контроль за виконанням пробаційної програми покладається на орган пробації.

На відміну від інших обмежувальних заходів, направлення для проходження програми для кривдників чи пробаційної програми спрямоване на майбутній довготривалий ефект, адже після зняття заборони контактувати з потерпілою особою чи наблизитися до неї, правопорушник може продовжити негативний вплив на неї, тоді як відповідні програми здійснюють глибокий вплив на психіку кривдника, що може назавжди змінити його ставлення до насильства у сім'ї.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 30.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3411> (дата звернення: 15.01.2021).

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07 груд. 2017 р. № 2229-VIII. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#n6> (дата звернення: 16.01.2021).

3. Про пробацію: Закон України від 05 лют. 2015 р. № 160-VIII. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text> (дата звернення: 16.01.2021).

4. Про затвердження Типової програми для кривдників: Наказ Міністерства соціальної політики України від 01 жовт. 2018 р. № з1222-18. Дата оновлення: 28.12.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1222-18#Text> (дата звернення: 16.01.2021).